

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
विज्ञान तथा प्रविधि अध्ययन संस्थान
गणित विज्ञान स्कूल
पाठ्यक्रम

कोड नं.: MSNE 301

पाठ्यांश शीर्षक : नेपाली साहित्य

प्रकृति : सैद्धान्तिक

पूर्णाङ्क : ७५

उत्तिर्णङ्क : ३०

क्रेडिट : ३

पाठ्यांश परिचय

यो पाठ्यांशमा विद्यार्थीहरूका लागि नेपाली भाषाको सामान्य पाठव्याकरणात्मक ज्ञान र सुझका साथै विशेषतः पठनबोध र अभिव्यक्ति क्षमताको विकास गर्ने र व्यावहारिक लेखनका केही प्रारम्भिक ज्ञान साहित्यका माध्यमबाट दिने दृष्टिले राखिएको हो ।

पाठ्यांशका उद्देश्य

यस पाठ्यांशको अध्ययनपछि विद्यार्थीहरू निम्नलिखित भाषिक सिप आर्जन गर्न सक्षम हुनेछन्:

- १) नेपाली साहित्यका विविध क्षेत्रमा प्रयुक्त शब्दहरूको स्रोत, वर्ग र बनोट सामान्य पहिचान गरी सन्दर्भ र अर्थपूर्ण वाक्यमा प्रयोग गर्न ।
- २) तालिका, चित्राकृति (डायग्राम), रेखाचित्र (ग्राफ) र आरेखको सूचनालाई अनुच्छेदमा रूपान्तरण गर्न तथा अनुच्छेदका सूचनालाई तालिका, चित्राकृति र आरेखमा रूपान्तरण गर्न
- ३) साहित्यका विविध क्षेत्रका गद्यांशहरू पढी तिनमा आधारित बोध प्रश्नहरूको उत्तर दिन ।
- ४) सम्बद्ध गद्यांशको बुँदाटिपोट र सङ्क्षेपीकरण गर्न ।
- ५) निर्धारित ढाँचामा आधारित भई व्यावहारिक लेखन र प्रतिवेदन तयार गर्न ।
- ६) विभिन्न विषयमा अनुच्छेद र आत्मपरक तथा वस्तुपरक निबन्ध लेख्न ।
- ७) निर्धारित कविता, निबन्ध, कथा, नाटक र उपन्यासको सरसर्ती अध्ययन तथा तिनको आस्वादन गर्न र प्रतिक्रिया अभिव्यक्त गर्न ।

शिक्षण विधि

कक्षागत व्याख्यान, प्रश्नोत्तर, छलफल, कक्षाकार्य, समूहकार्य, गृहकार्य तथा परियोजना कार्यद्वारा अभ्यास गराइनेछ । यो पाठ्यांशमा अध्यापनका लागी ४८ घण्टा र समस्या समाधान तथा अभ्यासका लागी २४ घण्टा छुट्याईएको छ ।

विषय सामग्री

नेपाली साहित्यको अध्ययन-५० अङ्क,

क. कविता :

१. लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा : पागल
२. माधव घिमिरे : यात्री
३. भूपी शेरचन : हामी
४. हरिभक्त कटुवाल : रहर
५. नवराज पराजुली : हेब्बी बर्थडे

शिक्षण घण्टा : १०

ख. कथा:

शिक्षण घण्टा : ७

१. विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला : सिपाही
२. इन्द्रबहादुर राई : खीर
३. रमेश विकल : लाहुरी भैंसी
४. पद्मावती सिंह : आरुको बोट
५. उपेन्द्र सुब्बा : प्रभु माइला

ग. निबन्ध :

शिक्षण घण्टा : ८

१. लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा : के नेपाल सानो छ ?
२. शङ्कर लामिछाने : एक पत्र : सम्पादकलाई
३. भैरव अर्याल : टाउको
४. शारदा शर्मा : सुखसत्ता

घ. नाटक :

शिक्षण घण्टा : ४

१. गोपालप्रसाद रिमाल : मसान

ङ. उपन्यास :

शिक्षण घण्टा : ३

१. नयनराज पाण्डे : उलार

बोध, अभिव्यक्ति तथा व्यावहारिक सिप-२५ अङ्क,

१. सन्दर्भपूर्ण सूचनाको रूपान्तरण :

शिक्षण घण्टा : ७

- तालिका, चित्राकृति (डायग्राम), रेखाचित्र (ग्राफ)
- आरेखको सूचनालाई अनुच्छेदमा रूपान्तरण गर्न तथा
- अनुच्छेदका सूचनालाई तालिका, चित्राकृति र आरेखमा रूपान्तरण

२. बुँदाटिपोट तथा सङ्क्षेपीकरण,

शिक्षण घण्टा : २

३. पत्ररचना, निवेदन लेखन तथा व्यावहारिक लेखन :

शिक्षण घण्टा : ५

- विभिन्न निकायलाई लेखिने निवेदन, सम्पादकलाई चिठी
- बधाई तथा शुभकामना ज्ञापन र व्यक्तिवृत्त (बायोडाटा)

४. अनुच्छेद रचना तथा निबन्ध लेखन र प्रतिवेदन लेखन :

शिक्षण घण्टा : २

पाठ्यपुस्तकहरू :

- १) त्रि.वि. पाठ्यक्रम विकास केन्द्र, नेपाली साहित्यिक रचना, साभा प्रकाशन, ललितपुर ।
- २) देवी नेपाल र गणेश भट्टराई, व्यावहारिक लेखन, ऐरावती प्रकाशन, काठमाडौं ।
- ३) गोपालप्रसाद रिमाल, मसान, साभा प्रकाशन, ललितपुर ।
- ४) नयनराज पाण्डे, उलार, फाइन प्रिन्ट बुक्स, काठमाडौं ।

सन्दर्भ पुस्तकहरू (सम्बद्ध अंशमात्र) :

- १) शङ्कर लामिछाने, एक्सट्रयाक्ट चिन्तन प्याज, साभा प्रकाशन, ललितपुर ।
- २) नवराज पराजुली, सगरमाथाको गहिराइ, फाइन प्रिन्ट बुक्स, काठमाडौं ।
- ३) भूपि शेरचन, घुम्ने मेचमाथि अन्धो मान्छे, साभा प्रकाशन, ललितपुर ।
- ४) विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला, दोषी चस्मा, साभा प्रकाशन, ललितपुर ।
- ५) उपेन्द्र सुब्बा, लाटो पहाड, फिनिक्स बुक्स, काठमाडौं ।